

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIUNEA A PATRA

CAZUL SÂRBU ȘI ALȚII C. MOLDOVEI

(Cererile nr. 73562/01, 73565/01, 73712/01, 73744/01, 73972/01, 73973/01)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

15 iunie 2004

Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile prevăzute de art.44§2 al Convenției. Ea poate fi supusă unei revizuirii editoriale.

În cazul Sârbu c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a 4-a), în Camera în următoarea componență:

Domnul Nicolas Bratza, *Președinte*

D-l M. Pellonpaa,

D-l J. Casadevall,

D-l S. Pavlovschi,

D-l J. Borrego Borrego,

D-a E. Fura-Sandstrom

Dra. L. Mijovic, *judcători*

Și d-l M. O'Boyle, *Grefierul Secțiunii,*

Deliberând la 25 mai 2004,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cazul format din șase cereri (nr. 73562/01, 73565/01, 73712/01, 73744/01, 73972/01 și 73973/01) împotriva Republicii Moldova înaintate Curții în conformitate cu articolul 34 al Convenției de către 6 cetățeni ai Republicii Moldova, d-l Pavel Sârbu, d-l Petru Bragoi, d-l Vitalie Cornovan, d-l Gheorghe Bragoi, d-l Alexandru Usatâi și d-l Iulian Gustiuc ("reclamanți"), la 10 aprilie 2001.
2. Reclamanții au fost reprezentați de d-l Ștefan Urâtu de la Comitetul Helsinki din Moldova. Guvernul Republicii Moldova ("Guvernul") a fost reprezentat de Agentul său, d-l Vitalie Pârlog.

3. Reclamanții au pretins, în conformitate cu articolul 6§1 al Convenției, că, din cauza neexecutării hotărârilor judecătorești din 1 august 1997 și 18 august 1997, dreptul lor de a li se recunoaște drepturile lor civile de către o instanță de judecată a fost încălcat. Mai mult, ca urmare a acestui fapt ei nu au putut să folosească bunurile aflate în proprietatea lor, și, prin urmare, dreptul lor la protecția proprietății garantat de articolul 1 al Protocolului 1 al Convenției a fost încălcat. Reclamanții au invocat de asemenea încălcarea articolului 10 al Convenției.
4. Cererile au fost repartizate Secțiunii a IV-a. La 4 februarie 2003 o Cameră a acestei Secțiuni a decis să notifice aceste cereri Guvernului Republicii Moldova. În conformitate cu prevederile art.29§3 al Convenției, ea a decis să examineze fondul cererii concomitent cu admisibilitatea sa.
5. La 20 ianuarie 2004 Camera Secțiunii a IV- a a decis să unească cererile în conformitate cu Regula 42 (1) a Regulamentului Curții.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAZULUI

6. Reclamanții, care sunt toți cetățeni ai Republicii Moldova, locuiesc pe teritoriul acesteia.
7. Reclamanții erau inspectori ai Unității Militare de Pompieri nr.5 din municipiul Chișinău de pe lângă Ministerul Afacerilor Interne.
8. La 21 iulie 1994 Guvernul Republicii Moldova a adoptat hotărârea nr. 534-10, clasificată drept secretă, care se referea la Ministerul Apărării, Serviciul Informații și Securitate și Ministerul Afacerilor Interne. Conform acestei hotărâri, printre altele, efectivul instituțiilor sus-menționate era în drept să primească o indemnizație lunară de aproximativ

135 MDL în locul vechii indemnizații de 7.06 MDL. Această hotărâre nu a fost publicată în Monitorul Oficial și reclamanții nu au știut de ea.

Reclamanții au început să primească indemnizația majorată începând cu 1 iunie 1995. Ei au aflat că colegii lor din alte ministere primeau această indemnizație majorată începând cu 1 iulie 1994.

9. În iunie 1997 reclamanții au înaintat o acțiune Judecătoriei sectorului Centru împotriva Ministerului Afacerilor Interne în vederea recuperării indemnizației majorate pentru perioada iulie 1994 - iunie 1995.

Prin hotărârea din 1 august 1997 Judecătoria sectorului Centru le-a acordat d-lor Gheorghe Bragoi, Alexandru Usatâi și Iulian Gustiuc câte o compensație în mărime de 1 407 MDL. Prin altă hotărâre din 18 august 1997 Judecătoria sectorului Centru le-a acordat d-lor Pavel Sârbu și Vitalie Cornovan câte o compensație de 1 407 MDL, iar d-lui Petru Bragoi - o compensație de 1 127 MDL. Împotriva acestor hotărâri judecătorești nu au fost declarate apeluri și astfel aceste hotărâri au devenit definitive. Titlurile executorii au fost eliberate.

10. Reclamanții au înaintat în repetate rânduri plângeri Ministerului Justiției cu privire la neexecutarea hotărârilor din 1 august 1997 și 18 august 1997. În răspunsurile sale, Ministerul Justiției a informat reclamanții că hotărârile nu puteau fi executate din cauza “lipsei de fonduri pe contul bancar al Ministerului Afacerilor Interne”.

11. La 15 mai 2003, după ce cazurile au fost notificate Guvernului, hotărârile judecătorești respective au fost executate de MAI.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

12. Prevederile relevante ale Codului de Procedură Civilă, în vigoare în perioada 26 decembrie 1964 și 12 iunie 2003, stipulează:

Articolul 336. Hotărârile instanțelor de judecată și ale altor organe, care urmează să fie executate

Se execută conform regulilor stabilite de prezentul titlu al codului:1) hotărârile, încheierile și deciziile date de instanțele de judecată în pricinile civile...

Articolul 338. Eliberarea titlului executor

Titlul executor se eliberează de către instanță creditorului – urmăritor, după ce hotărârea a rămas definitivă, cu excepția cazurilor de executare imediată, când titlul executor se eliberează imediat după darea hotărârii.

Articolul 343. Prezentarea documentului de executare silită spre executare

Executorul judecătoresc începe executarea hotărârilor la cererea persoanelor enumerate în articolul 5 al prezentului Cod, iar în cazurile prevăzute de alineatul al doilea al acestui articol - în urma dispoziției judecătorului.

Articolul 349. Controlul asupra executării hotărârilor

Controlul asupra executării juste și la timp a hotărârilor judecătorești este exercitată de către Departamentul de Executare a deciziilor judiciare pe lângă Ministerul de Justiție.

ÎN DREPT

13.Reclamanții au pretins că dreptul lor de a li se recunoaște drepturile lor civile de către o instanță de judecată a fost încălcat prin neexecutarea de către autoritățile naționale a hotărârilor judecătorești din 1 august 1997 și 18 august 1997. Ei și-au întemeiat alegațiile pe articolul 6§1 al Convenției, care, în măsura în care este relevant, stipulează următoarele:

” 1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială...”

14. Reclamanții au pretins în continuare că din cauza neexecutării hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea lor ei nu au putut folosi bunurile aflate în proprietatea lor, și prin urmare, dreptul lor la protecția proprietății garantat de

articolul 1 al Protocolului 1 al Convenției a fost încălcat. Articolul 1 al Protocolului 1 stipulează:

” Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietățile sale, decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor”.

15.Reclamanții au pretins în cele din urmă că în conformitate cu art.10 al Convenției clasificarea Hotărârii Guvernului nr.534-10 din 20 iulie 1994 ca fiind secretă, a constituit o încălcare a dreptului lor la informare. Articolul 10 prevede:

“ 1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.”

I. ADMISIBILITATEA CERERILOR

A. Pretinsa violare a articolului 10 al Convenției

16.Reclamanții au pretins că clasificarea Hotărârii Guvernului nr.534-10 din 20 iulie 1994 ca fiind secretă a constituit o încălcare a dreptului lor de a fi informați.

17.Curtea observă faptul că în cazurile privind restricțiile referitoare la libertatea presei, ea a recunoscut cu câteva ocazii că publicul are dreptul să primească informații, fapt ce constituie un corolar al funcției specifice a jurnaliștilor, care este de a atribui informații și idei privind probleme de interes public (a se vedea, printre altele, cazurile *Observer și Guardian c. Marii Britanii*, 26 noiembrie 1991, seria A nr.216, p.30 §59(b), și *Thorgeir*

Thorgeirson c. Islandei, 25 iunie 1992, seria A nr.239, p.27, §63). Faptele prezentului caz pot fi totuși clar distinse de cele din cazurile menționate mai sus, din moment ce reclamantul s-a plâns de o omisiune a Statului de a face publică o hotărâre de Guvern cu privire la militari, la colaboratorii SIS și ai MAI.

18.Curtea reiterează faptul că libertatea de a primi informații la care se referă articolul 10§2 al Convenției, “interzice unui guvern de a restrânge posibilitatea unei persoane de a primi informații pe care alții ar dori sau ar putea să dorească să o împărtășească cu aceasta” (vezi cazul *Leander c. Suediei*, 26 martie 1987, Seria A, nr.116, p.29, §74). Această libertate nu poate fi concepută ca impunând statului, în circumstanțe asemenea celor din actualul caz, obligații pozitive de a face publice orice documente secrete sau informații ce privesc militarii, serviciul de securitate sau poliția.

19.Prin urmare, această parte a cererii trebuie declarată inadmisibilă ca fiind vădit nefondată în conformitate cu art.35§§3 și 4 al Convenției.

B. ALTE PLÂNGERI

20.Curtea consideră că plângerile reclamantilor în conformitate cu art.6§1 al Convenției și în conformitate cu art.1 al Protocolului 1 al Convenției vizează chestiuni de drept care sunt suficient de serioase pentru ca elucidarea lor să depindă de o examinare în fond, și că nu există alte temeiuri de a le declara drept inadmisibile. De aceea, Curtea declară aceste plângeri admisibile. În conformitate cu hotărârea sa de a aplica art.29§3 al Convenției (a se vedea alineatul 4 de mai sus), Curtea va examina concomitent și fondul acestor plângeri.

II. ÎN FOND

B. Pretinsa violare a articolului 6§1 al Convenției.

21. Conform articolului 6§1 al Convenției, reclamantii s-au plâns de refuzul autorităților de a executa hotărârile Judecătoriei sectorului Centru din 1 și 18 august 1997.

22. Guvernul nu a prezentat observații cu privire la fondul plângerii.

23. Curtea notează faptul că articolul 6§1 al Convenției protejează dreptul fiecărei persoane de a înainta pretenții privind drepturile și obligațiile sale civile în fața unei instanțe de drept; în așa fel se materializează “dreptul la un tribunal”, dreptul de acces la care (adică dreptul de a intenta proces în pricini civile) constituie unul dintre aspecte. Totuși, acest drept ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui Stat Parte ar permite ca o decizie definitivă să rămână neexecutată în detrimentul unei părți. Ar fi de neconceput ca articolul 6§1 al Convenției să descrie în detaliu garanțiile procedurale acordate părților litigante – proces echitabil, public și în termen rezonabil – fără a asigura executarea hotărârilor judecătorești; a interpreta prevederile articolului 6 al Convenției ca referindu-se exclusiv la accesul la o instanță de judecată și demararea procedurilor legale ar putea duce la situații incompatibile cu principiile statului de drept pe care Statele Părți s-au angajat să le respecte prin ratificarea Convenției. Executarea unei hotărâri judecătorești pronunțate de o instanță de judecată trebuie prin urmare privită ca o parte integrantă a “procesului” în sensul articolului 6 (a se vedea *Hornsby c. Greciei*, 19 martie 1997, Rapoarte 1997-II, p.510, § 40).

24. Nu se admite unei autorități statale să invoce lipsa de fonduri drept scuză pentru a nu executa o hotărâre judecătorească definitivă. Eventual, în circumstanțe speciale, o amânare a executării poate fi justificată, însă amânarea nu poate fi de o așa natură încât să afecteze esența dreptului protejat în conformitate cu articolul 6§1 al Convenției (v. *Immobiliare Saffi c. Italiei* [GC], nr. 22774/93, §74, CEDO 1999-V). În prezentul caz, reclamantii nu ar trebui să fie împiedicați să beneficieze de succesul soluționării litigiului, care viza plata compensației.

25. Curtea observă că hotărârile Judecătoriei sectorului Centru din 1 și 18 august 1997 au rămas neexecutate mai mult de 5 ani și jumătate (până în momentul în care cazurile au fost notificate Guvernului Republicii Moldova de către Curte, la 15 mai 2003).

26. Abținându-se timp de ani de zile să ia măsurile necesare pentru a se conforma hotărârilor judecătorești definitive în prezentul caz, autoritățile Republicii Moldova au lipsit prevederile articolului 6§1 al Convenției de orice efect util.

27. Respectiv, a existat o violare a articolului 6§1 al Convenției.

B. Pretinsa violare a articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției

28. Reclamanții au pretins în continuare că din cauza neexecutării hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea lor nu au putut folosi bunurile aflate în proprietatea lor, și prin urmare dreptul lor la protecția proprietății în conformitate cu articolul 1 al Protocolului 1 al Convenției a fost violat.

29. Guvernul nu a prezentat observații asupra fondului acestei plângeri.

30. Curtea a subliniat faptul că o “revendicare” poate constitui o “proprietate” în sensul articolului 1 al Protocolului 1 dacă este suficient stabilită pentru a putea fi executată (a se vedea *Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis c. Greciei*, hotărârea din 9 decembrie 1994, Seria A nr.301-B, §59).

31. Curtea observă că reclamanții aveau pretenții ce urmau a fi executate reieșind din hotărârile judecătorești din 1 și 18 august 1997. Aceasta înseamnă că imposibilitatea reclamanților de a obține executarea hotărârilor până la data de 15 mai 2003 a constituit o imixtiune în dreptul lor de a folosi bunurile lor, așa cum este prevăzut de prima propoziție a primului alineat al art.1 al Protocolului 1.

32. Abținându-se să se conformeze hotărârilor Judecătoriei sectorului Centru, autoritățile naționale au împiedicat reclamanții de a-și primi compensațiile și de a se bucura de bunurile ce le aparțineau. Guvernul nu a prezentat nici o justificare a acestei imixtiuni, și Curtea consideră că lipsa fondurilor nu poate justifica o asemenea omisiune (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Ambruosi c. Italiei*, nr.31227/96, §§ 28-34, 19 octombrie 2000).

33. A existat prin urmare o violare a articolului 1 al Protocolului 1.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI.

34. Articolul 41 al Convenției prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Prejudiciul material

35. D-l Pavel Sârbu, d-l Vitalie Cornovan, d-l Gheorghe Bragoi, d-l Alexandru Usatâi și d-l Iulian Gustiuc au cerut câte 84 de EURO în calitate de prejudiciu material suferit ca rezultat al refuzului autorităților de a executa hotărârile. D-l Petru Bragoi a solicitat 67 de EURO ca prejudiciu material.

36. Guvernul a pretins că, din moment ce hotărârile judecătorești au fost executate la 15 mai 2003, reclamanții nu aveau dreptul la vreun prejudiciu material.

37. Curtea consideră că reclamanții au avut de suferit un prejudiciu material ca rezultat al neexecutării hotărârilor judecătorești din 1 și 18 august 1997. Curtea acordă d-lor Pavel Sârbu, Vitalie Cornovan, Gheorghe Bragoi, Alexandru Usatâi și Iulian Gustiuc suma de 84 de EURO fiecaruia și d-lui Petru Bragoi suma de 67 de EURO.

B. Prejudiciul moral

38.Reclamanții au pretins câte 1 300 EURO fiecare pentru prejudiciul moral suferit ca rezultat al refuzului autorităților de a executa hotărârile judecătorești din 1 și 18 august 1997.

39.Guvernul nu a fost de acord cu cuantumul pretinse de reclamanți, argumentând că erau excesive în lumina jurisprudenței Curții. Ei au susținut că în unele cazuri doar faptul constatării violării urmează a fi considerat drept o satisfacție echitabilă. Guvernul a invocat în continuare cazul *Burdov c. Rusiei*, nr. 59498/00, ECHR 2002-III, unde reclamantului i s-a acordat prejudiciu moral în valoare de 3 000 de EURO.

40.Curtea consideră că reclamanților li s-a cauzat o anumită stare de stres și frustrare ca rezultat al neexecutării hotărârilor judecătorești definitive. Ea le acordă fiecăruia câte 1 000 de EURO în calitate de prejudiciu moral.

C. Costuri si cheltuieli

41.Reclamanții au pretins de asemenea câte 990 de EURO pentru costurile și cheltuielile efectuate în fața Curții, dintre care 840 de EURO reprezentau cheltuielile de reprezentare și restul, cheltuielile pentru transport și comunicații.

42.Guvernul nu a fost de acord cu cuantumul pretinse, susținând că reclamanții nu au dovedit pretinsele cheltuieli de reprezentare.

43.Curtea reamintește că pentru a include costurile și cheltuielile în sumele acordate în baza articolului 41, trebuie să se stabilească dacă acestea au fost efective și necesare și rezonabile ca quantum (a se vedea, *Nilsen si Johnsen c. Norvegiei* [GC], nr.23118/93, §62, ECHR 1999-VIII).

44.În prezentul caz, după examinarea listei prezentate de către reclamanți, a criteriilor de mai sus, și a faptului că cazul respectiv a fost unul relativ rectiliniu, în care toți reclamanții au fost reprezentați de același avocat,

Curtea nu consideră costurile pretinse ca fiind rezonabile ca quantum. Ea acordă reclamanților câte 200 de EURO plus orice altă taxă ce poate fi exigibilă.

C. Penalități

45. Curtea consideră oportun ca penalitatea de întârziere să fie bazată pe rata limită a dobânzii a Băncii Centrale Europene, căreia urmează să i se adune trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA UNANIM

1. *Declară* inadmisibile plângerile reclamanților cu privire la articolul 10 al Convenției,
2. *Declară* admisibile restul plângerilor,
3. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 6§1 al Convenției,
4. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției,
5. *Hotărăște* unanim,
 - (a) că Statul reclamat trebuie să plătească, în termen de 3 luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44§2 al Convenției, câte 84 de EURO d-lui Pavel Sârbu, d-lui Vitalie Cornovan, d-lui Gheorghe Bragoi, d-lui Alexandru Usatâi și d-lui Iulian Gustiuc și 67 de EURO d-lui Petru Bragoi în calitate de prejudiciu material; câte 1000 de EURO ca prejudiciul moral și câte 200 de EURO cu titlu de costuri și cheltuieli.
 - (b) că sumele respective trebuie convertite în valuta națională a Statului reclamat la rata aplicabilă la data executării hotărârii, plus orice altă taxă ce urmează să fie platită,

(c) că din momentul expirării a celor 3 luni sus-menționate o penalitate de întârziere va fi platită reieșind din quantumurile de mai sus și rata limită a dobânzii a Băncii Centrale Europene pe parcursul perioadei de penalizare plus trei procente.

6. *Respinge* restul pretențiilor reclamanților de satisfacție echitabilă.

Întocmită în limba engleză, notificată în scris pe data de 15 iunie 2004, în conformitate cu p.77 §§2 și 3 ale Regulamentul Curții.

Michael O'Boyle, grefier
Nicolas Bratza, Președinte